

نگاهی به ترکیبات ساده وصفی و اضافی در زبان‌های فارسی و چینی (رویکردی آموزشی)*

محدثه بزرگر بفرونی^۱

استادیار گروه زبان فارسی دانشکده اقتصاد و تجارت چین، چین

چکیده

ترکیبات وصفی یکی از ابزارهای زبانی مهم برای ابراز احساسات و برقراری ارتباط هستند اما در اکثر زبان‌ها نحوه استفاده و ساختار دستور زبانی آن یکسان نیست. با یک بررسی در مورد نحوه کاربرد ترکیبات وصفی و اضافی در دو زبان فارسی و چینی متوجه خواهیم شد که ساختار ترکیب‌های وصفی و اضافی با هم تفاوت‌های بارزی دارند و دستور زبان و ویژگی‌های بیان مفاهیم در این دو زبان کاملاً متفاوت می‌باشد. تحقیق حاضر ضمن معرفی انواع ترکیبات وصفی و اضافی در دو زبان و با استفاده از روش توصیفی و تطبیقی به کاوش در مورد تفاوت‌های ترتیب و ساختار ترکیب‌های وصفی و اضافی در این دو زبان پرداخته است. بررسی‌ها نشان می‌دهد در زبان فارسی ترکیب وصفی «موصوف + صفت» می‌باشد در صورتی که در زبان چینی «صفت + موصوف» ترکیب وصفی را می‌سازد. بررسی‌های مبتنی بر تجربه تدریس به زبان آموزان چینی نشان می‌دهد که گرچه آنها ساختار ترکیبات وصفی دوتایی را متوجه می‌شوند، اما در مواجهه با ترکیبات وصفی و اضافی طولانی به دلیل تفاوت دستور زبانی با ابهام روبرو هستند و اکثراً اشتباه به کار می‌برند. چینی آموزان فارسی زبان نیز در هنگام استفاده از ترکیبات وصفی و اضافی از دستور زبان فارسی برای ساخت ترکیبات وصفی و اضافی چینی استفاده نموده و در انتقال معانی دچار مشکل می‌شوند. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که توضیح و تأکید بر تفاوت‌های دستوری دو زبان و زیر هم نوشتن کلمات هر دو زبان و نیز تکرار و تمرین و ارائه مثال‌های مختلف از ترکیبات کوتاه تا بلند در حین تدریس توسط مدرس‌های زبان باعث تسلط زبان آموز در ساخت این ترکیبات می‌شوند.

واژه‌های کلیدی: زبان فارسی، زبان چینی، ترکیب وصفی، ترکیب اضافی.

* تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۱۰ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۷/۲۸

^۱ Email: lotfi2005mm@yahoo.com

A Comparative Study of Descriptive and Genitive Compounds in Persian and Chinese Languages*

Mohadeseh barzegar bafrouei¹

Assistant Professor of the Department of Persian Language, China Faculty of Economics and Business, China

Abstract

Descriptive compounds are one of the essential linguistic tools for communicating and expressing emotions. However, the using method and grammar structure are not the same in most languages. A comparison of how to employ adjectives and the genitive compound in Persian and Chinese reveals that the structure of adjectives and the genitive compound is highly different and the grammar and aspects of expression in these two languages. The current research highlights the differences in the order and structure of descriptive and genitive phrases in these two languages by introducing the forms of descriptive and genitive collocations in the two languages and utilizing descriptive and comparative methods. According to comparative research, the adjective combination in Persian is "Substantive + adjective." Still, in Chinese, "adjective + substantive" makes the adjective combination. Investigations based on teaching experiences to Chinese learners show even if they comprehend the structure of binary adjectives phrases, they encounter ambiguity and commonly misuse when confronted with long adjectives and grammatical variances. When utilizing adjectives and genitive phrases, Iranian learners' Chinese languages use Persian grammar structure to collocate adjectives and genitive phrases and have problems transferring meanings. The findings of this study show that language teachers explaining and emphasizing the grammatical differences between the two languages and underline the words of both languages, as well as repeating, practicing, and giving different examples of short to long combinations while teaching cause the learners to master the structure of these compounds.

Keywords: Persian language, Chinese language, descriptive compound, genitive compound.

* Received: 2022/7/1 | Accepted: 2022/10/20

¹ Email: lotfi2005mm@yahoo.com

۱. مقدمه

مطالعات زیاد و متنوعی در رشته آموزش فارسی به زبان آموزان خارجی صورت گرفته است و روش تطبیقی و مقایسه دو زبان با همدیگر و کشف شباهت‌ها و تفاوت بین زبان‌ها یکی از موضوعات تحقیق در این زمینه می‌باشد. کلمات یکی از مهمترین ابزار یادگیری هر زبانی محسوب می‌شوند و هر کدام از آن‌ها در جملات نقش‌های مهمی را ایفا می‌نمایند. در مورد ترکیبات وصفی و اضافی هم تحقیقاتی صورت گرفته است اما هیچکدام از مطالعات مختص دو زبان چینی و فارسی نیست؛ بنابراین، مقایسه ترکیب وصفی و اضافی در این دو زبان فضای تحقیقاتی گسترده‌ای دارد. در این نوشتار سعی داریم به منظور درک و تسلط بیشتر در زمینه شناسایی ترکیب وصفی و اضافی در دو زبان چینی و فارسی و براساس روش توصیفی و تئوری به تجزیه، تحلیل و بررسی ویژگی‌های موصوف و صفت، عبارات وصفی و اضافی در دو زبان بپردازیم. امید است که مطالعه این مقاله به زبان آموزان فارسی کمک کند و یادگیرندگان زبان فارسی به طور صحیح بتوانند از صفت‌ها استفاده نمایند.

۲. پیشینه تحقیق

زبان چینی زبانی هجایی است که بسیاری از واژه‌ها بخصوص در چینی ماندرین معاصر از دو هجا یا بیشتر تشکیل شده است و می‌توان گفت که یک نوع زبان تحلیلی و زبان ترکیبی است. زبان تحلیلی زبانی است که چهره واژه‌های آن، برای نمایش جایگاه و معنای دستوری‌شان دگرگون نمی‌شود و زنجیره سخن (word order) است که روابط نحوی را نمایان می‌کند. در برابر زبان‌های تحلیلی زبان‌های ترکیب‌گر قرار می‌گیرد. در دستور زبان چینی صرف فعل وجود ندارد و هر فعل فقط یک شکل دارد؛ به عبارت دیگر، شکل فعل بدون توجه به اسم یا ضمیر به همان صورت باقی می‌ماند. زمان فعل نیز با افزودن نویسه عوض می‌شود. همچنین هیچ شکل جمعی برای اسم‌ها و ضمایر وجود ندارد و برای جمع بستن اسم‌های مفرد، فقط نویسه‌های خاصی را باید افزود. بنابراین در بعضی موارد واژه‌هایی که بیشتر صفت شناخته می‌شوند، می‌توانند نقش فعل را هم ایفا کنند. به عنوان مثال، وقتی

می‌گوییم «من گرسنه...» شما ناخودآگاه در قسمت جای خالی «هستم» می‌گذارید. اما در وضعیت مشابه در این نوع جملات در زبان چینی، حتی فعل (هست) shì از جمله حذف شده و فقط می‌گویند: «من گرسنه». روش ساخت صفت برتر یا برترین در زبان چینی نیز مانند فارسی نیست و با افزودن نویسه به صفت اصلی منتقل می‌شود. برای نمونه xiao de 小的 به معنای کوچک است و bi... xiao 比...小 به معنای کوچک‌تر. ترتیب قرار گرفتن واژگان در جمله همانند زبان انگلیسی به صورت نهاد-فعل-مفعول است. صفت، عبارت قیدی و متمم دیگر عناصری هستند که همراه با اسم و فعل در جمله می‌آیند. عبارت قیدی پیش از فعل یا در بعضی موارد در ابتدای جمله و متمم نیز به دنبال یک عبارت فعلی یا صفت می‌آید.

بسیاری از متخصصان دستور زبان چینی در مورد تعریف کلی از ترکیبات وصفی و همچنین طبقه‌بندی آنها در این زبان تحقیقات گسترده‌ای انجام داده‌اند؛ از جمله آقایان Guo Rui (2012)، Zhu Dexi (1982)، Lu Shuxiang (1965)، ژانگ Guoxian (2000) را می‌توان نام برد که با اشاره به تحقیقات Ma Jianzhong (1895) همه به اتفاق بر این نظر هستند که ترکیبات وصفی و اضافی یک حوزه مستقل از واژه شناسی می‌باشد که به توصیف اسم می‌پردازد. اما در مورد طبقه و تقسیم‌بندی ترکیبات وصفی و اضافی نظرات با هم متفاوت می‌باشند. این پژوهشگران اکثراً با ارجاع به دسته‌بندی Dixon (2010) و نظراتش راجع به زبانهای مختلف نظرات خود را در مورد ترکیبات وصفی و اضافی در زبان چینی بیان نموده‌اند، که در این خصوص بویژه liu wen yue (2001) و همکاران در کتاب گرامر چینی خود به طور مفصل به تشریح ترکیبات وصفی و اضافی در دستور زبان چینی پرداخته‌اند که در ادامه به آن اشاره خواهد شد.

دستور زبان شناسان فارسی از جمله رشید یاسمی، ملک الشعراء بهار، بدیع الزمان فروزانفر، جلال الدین همایی، عبدالعظیم قریب (۱۳۶۳) هم در مورد ترکیبات وصفی تحقیقات زیادی انجام داده‌اند و در کتاب پنج استاد، صفت را «واژه‌ای است که برای توصیف یا حالت و چگونگی چیزی به کار می‌رود» تعریف کرده‌اند که این تعریف با تعریف صفت

در زبان چینی مشابه است. آنها به طور کلی صفات را به چهار قسم کلی تقسیم کرده‌اند که در ذیل به طور مفصل توضیح داده شده است. مهر انگیز نوبهار (۱۳۷۲) برای ترکیب اضافی اینگونه می‌نویسد که نقش مضاف الیه در دستور زبان آن است که اسم یا کلمهٔ جانشین اسم پس از کسرهٔ اضافه، یعنی نقش نمای اضافه بیاید و اسمی که قبل از کسرهٔ اضافه می‌آید، مضاف نام دارد. مضاف در لغت به معنی «نسبت داده شده» و «اضافه شده» است. پس علامت ترکیب اضافی در زبان فارسی نقش نمای اضافه یعنی کسره است و در تعریف مضاف می‌گوید: «اگر اسم یا جانشین اسم برای بیان تعلق و یا برای توضیح به اسم دیگری اضافه شود تا مفهوم آن را کامل کند در چنین کاربردی آن را از دیدگاه نحوی مضاف الیه می‌خوانیم» ولی دستور زبان پنج استاد مضاف را اسمی که دارای متمم است و متمم آن را مضاف الیه می‌داند.

zhu de xi (1999) ترکیبات وصفی را در زبان چینی این گونه تعریف می‌کند: «واژگان یا عبارتی که یا حالتی از اسم را یا ویژگی یا ماهیت اسم را بیان می‌کنند، برای توصیف ظاهر انسان یا چیزی و یا برای بیان حالت رفتار و کارو یا ماهیت چیزی به کار می‌رود». با وجود اینکه در مورد بررسی همزمان صفت وصفی و اضافی در دو زبان چینی و زبانهای دیگر تحقیقاتی انجام شده اما در حیطهٔ زبان چینی و فارسی تحقیق جامعی صورت نگرفته است. امید است تحقیق حاضر بتواند بخشی از این کمبود را جبران نماید.

۳. بررسی ویژگی‌های ترکیب وصفی در دستور زبان چینی و فارسی

۳-۱. در زبان چینی واژهٔ «نه» و «نداشتن» می‌تواند جلوی فعل و یا صفت قرار گیرد و آن را منفی نماید اما در زبان فارسی بعضی از صفتها با تک‌واژهٔ «بی» که در جلوی صفت قرار می‌گیرد منفی و با تک‌واژهٔ «با» مثبت می‌شود. مثلاً:

۱-بی	ادب	۲-نا	راحت
bi	adab	Nā	rāhat
没有、不	礼貌	不	舒服

۲-۳. در زبان چینی صفت می‌تواند نقش فعل را هم بر عهده بگیرد؛ مثلاً در جمله:

الف: “苦着脸” صورت واژه کمکی استمراری یا تداوم در حالت تلخ

ب: صورتی مثل زهرمار

به معنی صورتی مثل زهر مار (تلخ بودن) که در این جمله تلخ بودن هم می‌تواند نقش فعل داشته باشد و هم نقش صفت؛ در صورتی که در زبان فارسی صفت نقش فعل را نمی‌تواند بپذیرد.

۳-۳. در زبان چینی و فارسی ترکیب وصفی می‌تواند متمم بگیرد که این ویژگی در دو زبان یکسان است. (وجه تشابه). برای مثال:

الف: 装满水果的车   ب: گاری پر از میوه

کلمه «پر» صفتی برای «گاری» است که برای تکمیل معنی آن متمم «میوه» آورده شده است.

۴-۳. بعضی از صفت‌ها در زبان فارسی و چینی قابل تکرار هستند (وجه تشابه). مثل:

الف: 高高的山   ب: کوه بلند بلند

۴. انواع ترکیب‌های وصفی در زبان چینی

۴-۱. صفت‌های معمولی و صفت‌های خاص

در زبان چینی طبق نقشی که ترکیب وصفی در جمله می‌گیرد صفت را می‌توان به دو دسته صفت‌های معمولی و خاص تقسیم کرد. صفت‌های معمولی می‌توانند متمم، قید، فاعل و مفعول بگیرند و جلوی آنها می‌تواند واژه‌هایی مانند خیلی و بسیار قرار بگیرد.

الف: 很红/ 很漂亮   ب: خیلی قرمز / خیلی زیبا

اما صفت‌های خاص فقط برای توصیف یک اسم به کار می‌روند و با واژه‌های «خیلی» نمی‌آیند و برای منفی کردن آن از واژه «不» استفاده نمی‌شود بلکه با واژه «非» همراه می‌شوند؛ مانند:

الف: 不高档 ✗   ب: بی کلاس، سطح پایین

非高档 ✓

高档 به معنی کلاس بالا یا جایگاه بالای اجتماعی که در زبان چینی به عنوان صفت خاص شناخته می شود.

۴-۲. صفت‌های تک کارکتری و چند کارکتری

صفت‌های تک کارکتری در زبان چینی پشت سرهم تکرار می شوند؛ مانند: بزرگ، قرمز،...
 大大的/红红的 که این نوع صفت‌ها در زبان فارسی نیز وجود داشته و در هر دو زبان ساختار AA را دارند؛ مانند بزرگ بزرگ که در زبان فارسی به دو صورت به کار برده می شوند.

جدول شماره ۱: صفت‌ها تک واژه‌ای تکرار پذیر

۱- بزرگ بزرگ	بزرگ	-	بزرگ
	大	的	大
۲- بزرگ بزرگی	ی	بزرگ	بزرگ
	后缀	大	大

صفت‌های چند کارکتری مانند: خوش مزه، خوشبو... 好好吃/好好闻 که در این دو زبان ساختار متفاوتی دارند. صفت‌های چند کارکتری قابل تکرار در زبان چینی با ساختارهای زیر بیان می شوند:

الف: AABB 开开心心 干干净净

ب: خوش خوش حال حال / پاک پاک تمیز تمیز به معنی خوشحال و تمیز

الف: ABAB 通红通红 ب: خیلی قرمز خیلی قرمز

الف: 小气小气/不/了/里A ب: خسیس

صفت تک کارکتری تکراری

الف: 暖洋洋 ب: گرم و نرم

صفت چند کارکتری

الف: 花里胡哨 ب: زرق و برق دار، بی کلاس

اما در زبان فارسی تنها ساختار ABAB و AA خوب خوب / خوشمزه خوشمزه

وجود دارد و نقش نمای «-» جزء حذف ناپذیر این ساختار می‌باشد اما در زبان چینی کارکتر «的» که معادل نقش نمای «-» است، در این ساختارها باید حذف شود.

۴-۳. صفت‌های مثبت و منفی

ساختار صفت‌های مثبت و منفی در زبان چینی و فارسی متفاوت است.

جدول شماره ۲: منفی کردن صفت‌ها با معانی منفی در فارسی

چینی	我不他矮	X
فارسی	من کوتاه‌تر از او نیستم	✓

این جمله یعنی من به اندازه او کوتاه نیستم. در زبان چینی صفت‌هایی مثل: کوتاه، نازک، زشت و... از لحاظ معنایی منفی در نظر گرفته می‌شوند و صفت‌هایی مثل: بلند، کلفت، زیبا و... بار معنایی مثبت دارند.

در جملات مقایسه‌ای منفی که فعل با **没有** منفی می‌شود، مجاز به استفاده از صفت‌های منفی نیستیم و حتماً باید از صفت‌های مثبت استفاده کنیم نه در همه موارد. مثلاً:
الف: 我没有他高
ب: من به اندازه او قدبلند نیستم.

۵. انواع ترکیب‌های وصفی در زبان فارسی

طبق جایگاه صفت و موصوف در ساختار دستوری، صفت در زبان فارسی به دو دسته اصلی صفت پیشین و صفت پسین تقسیم می‌شود:

۵-۱. صفت‌های پیشین

۵-۱-۱. صفات شمارشی شامل صفت شمارشی ساده و ترتیبی می‌باشد. اعداد اصلی یا کلماتی از قبیل: یک، دو، سه، ده، دوازده، بیست، بیست و چهار و صد و هزار و... که شماره را بیان می‌کنند، به عنوان صفت‌های شمارشی به کار می‌روند. این صفات پیش از موصوف خود که معدود نامیده می‌شوند، می‌آیند. صفت‌های شمارشی کار علامت جمع را انجام می‌دهند اما ابهام علامت جمع را ندارند.

جدول شماره ۳: صفت شمارشی ساده در فارسی

اسم	واحد شمارش	عدد
کتاب	جلد	یک
书	本	一

از صفات شمارشی ترتیبی برای مقایسه یا نشان دادن ترتیب اسم مرتبط با صفت استفاده می شود. در زبان فارسی این صفت از افزودن «-م» و یا «-مین» به صفت شمارشی اصلی به دست می آید.

جدول شماره ۴: صفت شمارشی ترتیبی در فارسی

例子			عدد ترتیبی	پسوندها	+	عدد		
书	的	课	第三	课	第三	Omin	+	数字
کتاب	的	درس	سومین	درس	سومین	امین	+	سه

۵-۱-۲. صفت اشاره

یکی از انواع صفت است که به نزدیک یا دور اشاره می کند. واژگان زیر انواعی از صفت های اشاره به شمار می آیند:

این	آن	همین	همان	چنین	چنان
这	那	就这个	就那个	这样的	那样的

به عنوان مثال:

جدول شماره ۵: صفت اشاره در فارسی

چیدم	باغ	آن	از	را	گل	این
摘了	园	那	从	把	花	这

۵-۱-۳. صفت پرسشی

صفت هایی هستند که با آنها از نوع، چگونگی و مقدار موصوف پرسش می کنند که در زیر به آنها اشاره شده است.

چند/چقدر	چطور/چگونه	چه	کجا	کدام
多少	怎么样	什么	哪儿	哪个

به عنوان مثال:

جدول شماره ۶: صفت پرسشی در جمله زبان فارسی

پکن	چگونه	شهری	است
北京	怎么样的	城市	是

۵-۱-۴. صفت مبهم

صفتی است که به همراه اسم می آید و درباره شماره، مقدار و چگونگی موصوف می گوید اما به صورت نامشخص و نامعین اطلاعات را به مخاطب ارائه می کند. معروف ترین این صفت ها عبارتند از: هر، همه، دیگر، دگر، فلان، بهمان، خیلی، بسیار، کمی، قدری، برخی، بعضی، پاره ای، چند، چندین، چندان.

جدول شماره ۷: صفت مبهم در زبان فارسی

او	امروز	چندین	جلد	کتاب	خرید
他	今天	几	本	书	买
		صفت مبهم	واحد شمارش	اسم	

در جمله فوق چندین کلمه پرسشی نیست و جمله را سؤالی نمی کند، بلکه به معنای تعدادی می باشد.

۵-۱-۵. صفت تعجبی

صفتی است که همراه اسم می آید و تعجب گوینده را از چگونگی یا مقدار موصوف می رساند.

جدول شماره ۸: صفت تعجبی در زبان فارسی

چه	لباس	—	زیبایی
多么	漂亮	的	衣服
صفت تعجب	اسم	—	صفت ساده

۵-۱-۶. صفت عالی

کلماتی هستند که برای توصیف یک اسم در زمان مقایسه آن با دو یا چند اسم دیگر به کار می‌روند و معنای بالاترین یا پایین‌ترین حد از یک چیزی را می‌رسانند و ساختار آن به شکل زیر می‌باشد.

جدول شماره ۹: صفت عالی در زبان فارسی

خوب	+	ترین
好	+	最
صفت	+	پسوند

۵-۲. صفت‌های پسین

صفت‌هایی را که اغلب پس از موصوف می‌آیند، صفت پسین می‌گوییم که به موارد زیر تقسیم بندی می‌شوند.

۵-۲-۱. صفت بیانی

که شامل صفت ساده، صفت فاعلی، صفت مفعولی، صفت تفضیلی و صفت نسبی می‌شوند.

۵-۲-۱-۱. صفت فاعلی

از آن نمونه صفت‌های بیانی است که معنای فاعلیت را دارد و بر کننده کار یا دارنده معنی دلالت می‌کند یا آن که مفهوم انجام عملی را به موصوف (اسم) نسبت می‌دهد؛ مانند: درخشنده، گویا، خندان، آفریدگار، خریدار، توانگر، ستمگر، خداشناس.

۵-۲-۱-۲. صفت مفعولی

صفت را کلمه یا یکی از اجزای گروه اسمی دانسته‌اند که وظیفه بیان حالت، مقدار، شماره یا یکی از چگونگی‌های اسم یا گروه اسمی را به عهده دارد و توضیحی درباره اسم می‌دهد یا آن را مقید یا محدود می‌کند؛ مانند: سوخته و نوشته.

۵-۲-۱-۳. صفت تفضیلی

صفات تفضیلی یا برتر که با عنوان صفات سنجشی هم شناخته می‌شوند، یکی از دو نوع

درجه صفت است که با آمدن پسوند **تو** در آخر صفت‌های بیانی (صفت ساده) ساخته می‌شوند؛ مانند: بزرگتر، شادتر و یا ساختاری که با حرف که همراه است؛ مانند: که دانش بهتر که مال؛ سیرت پسندیده تر که صورت.

۵-۱-۲-۴. صفت نسبی

همان‌گونه که از نامش برمی‌آید، صفت نسبی صفتی است که به کسی یا چیزی نسبت داده می‌شود. چند مثال از این نوع صفت عبارت است از: همدانی، گیاهی، نمادین، زیرین، بیشینه، پشمینه، چندکاره، سه‌لایه، رایگان، شایگان، شبانه، زنانه، ظلمانی، روحانی، گیوه‌چی، توتون‌چی، سه‌گانه.

۵-۲-۲. صفت ترتیبی شمارشی

اعداد شمارشی اعدادی هستند که برای اشاره به تعداد یا شمارش تعداد استفاده می‌شوند.

جدول شماره ۱۰: صفت ترتیبی شمارشی در زبان فارسی

عدد	+	پسوند	عدد ترتیبی	مثال
عدد	+	om	第三	第三 的 课
سه	+	ام	سوم	سوم □ درس
se	+	om	sevom	sevom e dars

در این مورد مدرسان باید توجه داشته باشند که برای عدم سردرگمی زبان‌آموز باید حتماً به تفاوت بین صفت شمارشی که در بالا ذکر شد و این نوع صفت شمارشی با بیان جزئیات و خیلی روشن پردازند و با مثال‌های متعدد سؤالات ذهنی زبان‌آموز را جواب دهند.

۶. ترکیب‌های اضافی

ترکیب‌های اسمی از اضافه شدن یک اسم به اسم دیگر (اسم + اسم) ساخته می‌شوند؛ مانند: کتابِ رضا، لباسِ سارا.

ترکیبات اضافی نیز انواعی دارند که در اینجا دو نوع آن را معرفی می‌کنیم.

۶- ۱. اضافه تشبیهی

در این ترکیب چیزی را به چیزی دیگر مانند می کنند.

جدول شماره ۱۱: اضافه تشبیهی در زبان فارسی

لب	—	لعل	قد	—	سرو
般唇		红宝	个头高		松柏

۶- ۲. اضافه ملکی

مالکیت یک اسم را نشان می دهد. این ترکیبها نشان می دهند که چه چیزی به چه کسی تعلق دارد.

جدول شماره ۱۲: اضافه ملکی در زبان فارسی

کتاب	□	او	کتابخانه	ی	دانشگاه
书	的	他	图书馆	的	大学

با توجه به توضیحات داده شده در جداول فوق، برای زبان آموزان روشن است که تقسیم بندی انواع صفتها در زبان چینی و فارسی متفاوت است. در زبان چینی صفتها به صورت کلی تقسیم بندی شده و در زبان فارسی طبقه بندیها به صورت جزئی تر می باشد، اما صفتها در دو زبان در جملهها نقشهای مشابه مانند متمم، قید، فاعل و مفعول می گیرند.

۷. مقایسه ساختار ترکیبات وصفی و اضافی در دو زبان

۷- ۱. عناصر سازنده ترکیبات وصفی و اضافی

در زبان فارسی ترکیبات اضافی از دو اسم و ترکیبات وصفی از اسم و صفت با نقش نمای « - » ساخته می شود که در زبان چینی هم واژه ای معادل همین نقش نما وجود دارد (de). در زبان چینی در بعضی موارد این (de) حذف می شود اما در زبان فارسی حذف نقش نمای « » کاملاً با نوع صفت در ارتباط می باشد که در اینجا مدرس می بایست اقسام صفتها و جایگاه « » را به طور واضح برای زبان آموز مشخص نماید.

۷-۲. ترتیب قرار گرفتن موصوف و صفت

در زبان چینی ترکیبات وصفی همیشه به صورت «صفت + موصوف» می‌باشد اما در زبان فارسی ترتیب قرار گرفتن موصوف و صفت کاملاً به نوع صفت بستگی دارد که در این مقاله برای راحت تر شدن فهم مطالب جدول زیر را رسم نموده‌ایم که در تدریس به زبان‌آموزان می‌توان از آن استفاده نمود.

جدول شماره ۱۳: ترتیب قرار گرفتن انواع موصوف و صفت و مضاف و مضاف الیه

تقسیم بندی صفت‌ها		نقش نمای «-»	ساختار
صفت شمارشی	صفت شمارشی ساده	X	صفت + موصوف
	صفت شمارشی ترتیبی ۱	X	صفت + موصوف
	صفت شمارشی ترتیبی ۲	✓	موصوف + صفت
	صفت اشاره	X	صفت + موصوف
	صفت پرسشی	X	صفت + موصوف
	صفت مبهم	X	صفت + موصوف
	صفت تعجبی	X	صفت + موصوف
	صفت عالی	X	صفت + موصوف
صفت بیانی	صفت ساده	✓	موصوف + صفت
	صفت فاعلی	✓	موصوف + صفت
	صفت مفعولی	✓	موصوف + صفت
	صفت نسبی	✓	موصوف + صفت
	صفت تفضیلی	✓	موصوف + صفت
	اضافه تشبیهی	✓	مضاف + مضاف الیه
	اضافه ملکی	✓	مضاف + مضاف الیه

چون یکی از مسائل و اشتباهات بارز زبان‌آموزان در ترتیب قرار گرفتن موصوف و صفت در زبان فارسی می‌باشد، بنابراین در این قسمت به بررسی تفاوت‌های ساختاری ترکیب وصفی

می‌پردازیم. از جدول فوق درمی‌یابیم که صفت‌های بیانی و تفضیلی تشبیهی و شمارشی ترتیبی ۲ (جدول فوق) ساختار «موصوف و صفت» دارند که این ساختار کاملاً عکس زبان چینی می‌باشد.

۷-۳. ساختار ترکیب وصفی تک صفتی (موصوف + + صفت)

مانند:

جدول شماره ۱۴: ساختار ترکیب وصفی تک صفتی

این ←	بازی ←	ساده	را	من	خودم	بldم	بازی	کنم
这	→ 游戏	的	简单	→	我	自己	会	玩
صفت اشاره	موصوف	□	صفت					

در جدول فوق این بازی ساده ترکیب وصفی می‌باشد که در زبان چینی ترتیب ساختاری آن عکس می‌باشد که با نوک پیکان مشخص شده است.

۷-۴. ساختار ترکیب وصفی چند صفتی

این ترکیب چون شامل دو یا چندین صفت می‌باشد ترکیب طولانی شده و بیشتر زبان‌آموزان در این قسمت اشتباهات زیادی مرتکب می‌شوند؛ به عنوان مثال:

جدول شماره ۱۵: ساختار ترکیب وصفی چند صفتی

آن ←	دست ←	لباس ←	چرمی ←	نو ←	ایرانی	را	بیاور
那	套	衣服	的	皮	的	新	的
صفت	موصوف	□	صفت	□	صفت	□	صفت
→	→	→	→	→	→	→	→

با توجه به جدول فوق می‌توان به این نتیجه‌گیری رسید که ترکیباتی که موصوف + صفت هستند، نشانه 的 در آنها قابل حذف نیست اما در زبان چینی در ساختارهای چند صفتی برای جلوگیری از تکرار بیش از حد واژه (的 de) حذف می‌شود و بعد از آخرین صفت که به اسم چسبیده می‌شود (de) نمایان می‌شود، اما (de) در صفت‌های چند کارکتری یا تکراری قابل

حذف نیست. به نظر نویسنده هر چند ساختار ترکیب‌های وصفی برای زبان‌آموزان پیچیده است اما ترکیبات اضافی پیچیدگی بیشتری دارند، چون ترکیبات اضافی مشکل از دو اسم است و زبان‌آموز معمولاً در تشخیص مضاف و مضاف الیه به مشکل بر می‌خورد. به عنوان مثال:

جدول شماره ۱۶: ساختار ترکیب اضافی ساده

من	—	کتاب ←
→我	的	书
مضاف الیه	□	مضاف

جدول شماره ۱۷: ساختار ترکیب اضافی چند واژه‌ای (۱)

من	—	دوست ←	—	کتاب ←
→我		→朋友	的	书
مضاف الیه	—	مضاف الیه	—	مضاف

جدول شماره ۱۸: ساختار ترکیب اضافی چند واژه‌ای (۲)

ما	—	استاد ←	—	همسر ←
→我们		→老师	的	妻子
مضاف الیه	—	مضاف الیه	—	مضاف

جدول شماره ۱۹: ساختار ترکیب اضافی چند واژه‌ای (۳)

فارسی	—	ضرب المثل ←	—	دیکشنری ←
→波斯语		→成语		词典
مضاف الیه	—	مضاف الیه	—	مضاف

جدول شماره ۲۰: ساختار ترکیب اضافی چند واژه‌ای (۴)

ما	—	دانشگاه	ی	کتابخانه	□	فارسی	—	ضرب المثل	—	دیکشنری
我们	的	学校	的	→图书馆	的	→波斯语	的	成语	的	词典
→		→		→		→		→		→
مضاف الیه	—	مضاف الیه	—	مضاف الیه	—	مضاف الیه	—	مضاف الیه	—	مضاف

جداول فوق ترکیب‌های اضافی را نشان می‌دهند و همان‌طور که در بالا اشاره شد فهم

و ساختار آن برای زبان آموزان بسیار سخت تر از ترکیبات وصفی می‌باشد، چون ترکیبات وصفی را می‌توان از معنای واژه صفت شناخت اما در ترکیبات اضافی چون هر دو یا چند واژه اسم هستند، تشخیص مضاف و مضاف الیه سخت تر و به پیرو آن فارسی آموزان چینی در ساخت این ترکیب دچار اشتباه خواهند شد که در اینجا به علت تفاوت دو زبان در زمینه جهت نوشتاری (فارسی از راست به چپ و چینی از چپ به راست) می‌توان از روش نوشتن این ترکیب به دو زبان به صورت زیر هم قرار گرفتن استفاده شود یا از روش نوشتن زبان چینی و معکوس خواندن آن به زبان فارسی استفاده نمود که در این صورت آخرین واژه ترکیب اضافی نوشته شده مضاف و واژه‌های قبل آن به ترتیب مضاف الیه می‌باشند به عنوان مثال :

جدول شماره ۲۱: روش نوشتن و معکوس خواندن در ترکیبات اضافی

ترتیب ترکیب اضافی در زبان فارسی		مادر		شوهر		من	
←							
ترتیب ترکیب اضافی در زبان چینی		妈妈	的	老公	-	我	
→							

نتیجه‌گیری

مطالعه تطبیقی حاضر نشان می‌دهد که در زبان فارسی و چینی در کاربرد و ساختار ترکیبات وصفی و اضافی تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای وجود دارد این مقاله با معرفی کامل تفاوت‌ها و شباهت‌ها در مورد انواع، ویژگی‌ها و ساختار ترکیبات وصفی و اضافی سعی در حل مشکلات زبانی و کاهش اشتباهات دستوری از سمت زبان‌آموزان چینی و ایرانی دارد. همان‌طور که پیشتر اشاره شد مدرسان زبان فارسی باید طبق الگوهای مطرح شده در این تحقیق انواع صفت‌ها را با جزئیات به صورت کامل برای زبان‌آموز خارجی در درس‌های مختلف (به صورت تفکیک شده) توضیح دهند و با مثال‌های مختلف ساختار ترکیبات وصفی و مخصوصاً اضافی را کامل و واضح برای زبان‌آموز بیان کنند و در مرحله آخر با استفاده از جدول ۲۰ به یک جمع بندی در مورد انواع، ساختار و وجود نشانه «_۱» پردازند.

تعارض منافع: طبق گفته نویسنده، پژوهش حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع است.

منابع و مأخذ

- انوری، حسن. (۱۳۹۶). دستور زبان فارسی. تهران: انتشارات پیام نور.
- باقری، مه‌ری. (۱۳۷۴). مقدمات زبان‌شناسی. تبریز: انتشارات دانشگاه تبریز.
- طباطبایی، علاء‌الدین. (۱۳۸۲). اسم و صفت در فارسی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- طیب زاده، امید و برادران هم‌تی، نوید. (۱۳۹۴). دو نوع وابسته اضافه‌ای در زبان فارسی: مضاف الیه اسمی و مضاف الیه وصفی. مجله ادب پژوهی. شماره ۳۲. صص: ۱۷۶-۱۵۵.
- قریب، عبدالعظیم. (۱۳۵۲). دستور زبان فارسی. تهران: انتشارات کتابخانه مرکزی.
- فقیهی، علی اصغر. (۱۳۴۹). دستور زبان فارسی. قم: چاپ حکمت.
- نوبهار، مهرانگیز. (۱۳۷۲). دستور کاربردی زبان فارسی. تهران: رهنما.
- یاسمی، رشید؛ بهار، محمدتقی؛ بدیع‌الزمان، فروزانفر؛ همایی، جلال‌الدین و قریب، عبدالعظیم. (۱۳۶۳). دستور زبان فارسی پنج استاد. تهران: انتشارات کتابفروشی مرکزی.
- 郭锐 · 形容词的类型学和汉语形容词的语法地位[J]汉语学习 · 2012.10
- (5)
- 胡明扬 · 词类问题考察[M]北京：北京语言学院出版社 · 1996
- 黄伯荣 · 廖序东现代汉语下册[M]北京：高等教育出版社 · 2002.7
- 吕叔湘通过对对比研究语法语言教学与研究 · 1992(2)
- 王建勤 · 第二语言习得研究[M]北京：商务印书馆 · 2009
- 张国宪 · 现代汉语形容词的典型特征[J]中国语文 · 2000 (5)
- 张国宪 · 现代汉语形容词功能与认知研究[M]北京：商务印书馆出版 · 2006.12
- 朱德熙 · 朱德熙文集 (一) [M]北京：商务印书馆 · 1999
- 文月华等 · 实用现代汉语语法[M]北京：商务印书馆2001